

Obsah

Usnesení účastníků XXIII. celostátní konference archeologů středověku	5
A. ARCHEOLOGIE A STŘEDOVĚKÉ DĚJINY	
Sommer Petr, O smyslu historické práce	9
Měřinský Zdeněk, Podíl archeologického bádání na poznání středověkých dějin Moravy a Slezska	13
Nekuda Vladimír, Přínos archeologického výzkumu zemědělských sídlišť pro hospodářské a sociální dějiny středověku	21
Tomas Jindřich, Vyrovnání rozporů mezi archeologickými a historickými dílčími závěry jako pramen nového poznání (na příkladě počátků města Mostu)	33
B. PAMÁTKOVÝ ZÁKON A ARCHEOLOGIE	
Glosová Michaela, Nový památkový zákon České republiky — základní informace a rozbor archeologické části	39
Čaplovič Dušan, Archeologické nálezy a náleziská. (Výskum, evidencia a možnosti prezentácie v Slovenskej republike.)	49
C. VÝZKUM MĚST	
Muk Jan, K současnému stavu výzkumu urbanismu a stavební podoby středověkých měst	59
Huml Václav, K počátkům Havelského města. (Předběžná zpráva o výzkumu na Ovocném trhu v letech 1985—1986)	63
Sigl Jiří—Vokolek Vít, Výzkum Velkého náměstí v Hradci Králové	83
Anderle Jan, Dva plzeňské nárožní domy	91
Radová Milada—Hauserová Milena, Siňový dům	99
Kuča Karel, Urbanistická kompozice středověkých měst a městeček v jižních Čechách	115
D. OPEVNĚNÁ SÍDLA	
Razím Vladislav, Kastel střeoevropského typu?	133
Durdík Tomáš, Archeologické doklady hrázděných konstrukcí na českých hradech	141
Nechvátal Bořivoj, Pokračování revizního archeologického výzkumu na knížecí a královské akropoli na Vyšehradě (1989—1991)	153
Gabriel František—Macek Petr, Stavební vývoj hradu Valdštejna	163
Chotěboř Petr, Tvrze v ikonografických pramenech	177
Plaček Miroslav, Hrady středního Podolí	189
Kohoutek Jiří, Hrad Lukov — jeho význam ve fortifikační architektuře východní Moravy	205
Goš Vladimír—Jiří Karel, Tvrz v Rýmařově (okr. Bruntál)	225
Kouřil Pavel, Sídlní komplex Štandl-Lipina u Frýdku-Místku	233
Unger Josef, Dvě nedokončená šlechtická sídla z 13. století na jižní Moravě	245
Rutkay Matej, Príspevok k poznaniu malých stredovekých opevnení na juhozápadnom Slovensku	253
Moździoch Slawomir, Rozplanowanie i zabudowa wczesnosredniowiecznego grodu w Bytomiu Odrzańskim na Slasku	263
Habovštiak Alojz, Binske šance a problémy ich pamiatkovej ochrany	271
E. VESNICKÁ SÍDLA	
Meduna Petr, K vnitřní struktuře raně středověkých sídlišť	281
Kašička František—Nechvátal Bořivoj, Oblast Hluboké nad Vltavou — vývoj a stavební podoba středověkých sídlišť do husitského období	291

Frolec Václav, Dva světy: ke genezi středověké návsi	305
Černý Ervín, Současný stav relikvů zaniklých středověkých osad na Dražanské vrchovině	327
Škabrada Jiří, Dřevěné a dřevohliněné konstrukce středověkého původu v lidové architektuře severních Čech a Lužnice	333
Hanuliak Milan, Rozdíly v stavební podobě objektů na sídlisku 9.—12. století v Chřabe a ich význam	337
Velímský Tomáš, Studium středověkých cest a problematika vývoje osídlení levobřežní části oblastí labských pískovců	349
Špaček Ladislav, Zobrazení vesnice Kuppentinu (příspěvek k ikonografii středověké vesnice)	365
Nekuda Rostislav, Podzemní chodby ve Mstěnicích	369

F. SAKRÁLNÍ STAVBY

Dragoun Zdeněk, Výsledky sondáže v rotundě sv. Kříže na Starém Městě pražském	383
Edel Tomáš, K nálezům dochovaných prostor johanitského kláštera v Českém Dubu	395

G. HMOTNÁ KULTURA

Pertl Miroslav, Archeologické památky ze zbrojnic českých památkových objektů	403
Bravermanová Milena—Kobrová Jana, Archeologický textilní fond na Pražském hradě	411
Hazlbauer Zdeněk, Středověká hra vrhcáby ve světle dobových pramenů	421

H. KLIMATOLOGIE

Kotyla Oldřich, Archeologické a přírodovědné prameny jako prameny historické klimatologie	449
---	-----

K r o n i k a

K životnímu jubileu PhDr. Zdeňky Smetánky, CSc. (Vladimír Nekuda)	461
Jubileum PhDr. Alojza Habovštiaka, CSc. (Tatiana Štefanovičová)	462
Jubileum doc. PhDr. Miroslava Richtera, DrSc. (Tomáš Velímský)	463

Z p r á v y

XII. mezinárodní archeologický kongres (Tatiana Štefanovičová)	465
Vědecké zasedání „České země a Evropa ve středověku“ (Josef Zemlčíka)	466
Nerostné suroviny v pravěkém a středověkém Československu (Zdeněk Měřínský)	467
XXI. mikulovské sympozium (Zdeněk Měřínský)	467
13. seminář industriální archeologie v Brně (Zdeňka Měchurová)	468
Zasedání muzejních archeologů v Jihlavě (Zdeňka Měchurová)	468
Český stát na přelomu 12. a 13. století (Zdeněk Měřínský)	469
Konference „Brno před rokem 1243“ v Brně (Zdeňka Měchurová)	469
Symposium Podunajské mestá — Städte im Donauraum (Tatiana Štefanovičová)	470
Konferencia o vývoji stredovekej výstavby miest v Karpatskej kotline (Tatiana Štefanovičová)	471
Mezinárodní sympozium k 555. výročí přijetí basilejských kompaktát (Zdeněk Měřínský)	472

Inhalt

Beschluß der Teilnehmer der XXIII. gesamtstaatlichen Konferenz	5
A. ARCHAEOLOGIE UND DIE MITTELALTERLICHE GESCHICHTE	
Sommer P., Über den Sinn der historischen Erkenntnis	9
Měřinský Z., Beitrag der Archäologie zur Erforschung der Geschichte von Mähren und Schlesien im Mittelalter	13
Nekuda V., Beitrag archäologischer Forschungen der mittelalterlichen landwirtschaftlichen Siedlungen für die Wirtschafts- und Sozialgeschichte des Mittelalters	21
Tomas J., Ausgleich von Widersprüchen zwischen den archäologischen und historischen Teilschlußfolgerungen als Quelle der Erkenntnis (auf dem Beispiel der Anfänge der Stadt Most)	33
B. DENKMALGESETZ UND ARCHÄOLOGIE	
Glosová M., Das neue Denkmalgesetz der Tschechischen Republik — Grundinformation und Analyse seines archäologischen Teiles	39
Čaplovič D., Archäologische Funde und Fundstellen, Erforschung, Evidenz und Präsentationsmöglichkeiten in der Slowakischen Republik	49
C. STADTFORSCHUNG	
Muk J., Zum derzeitigen Stand der Forschung des Urbanismus und der baulichen Gestaltung von mittelalterlichen Städten	59
Huml V., Zum Ursprung der Galluser Stadt	63
Sigl J.—Vokolek V., Erforschung des Großen Marktes in Hradec Králové	83
Anderle J., Zwei Eckhäuser aus Plzeň (Pilsen)	91
Radová M.—Hauserová M., Das Flurhaus	99
Kuča K., Urbanistische Komposition der mittelalterlichen Städte und Märkte	115
D. BEFESTIGTE SIEDLUNGEN	
Razím V., Kastelle mitteleuropäischen Typs?	133
Durdík T., Archäologische Belege der Fachwerk-Konstruktionen auf den böhmischen Burgen	141
Nechvátal B., Fortsetzung der Revisionsgrabungen auf der Fürstenakropole in Prag-Vyšehrad	153
Gabriel F.—Macek P., Die Bauentwicklung der Burg Waldstein	163
Chotěbor P., Die Festen in den ikonographischen Quellen	177
Plaček M., Burgen des mittleren Thayatales	189
Kohoutek J., Burg Lukov — ihre Stellung und Bedeutung in der Fortifikationsarchitektur Ostmährens	205
Goš V.—Karel J., Die Feste in Rýmařov (Bez. Bruntál)	225
Kouřil P., Siedlungskomplex Štandl-Lipina bei Frýdek-Místek	233
Unger J., Zwei unbeendete Adelssitze in Südmähren	245
Ruttkay M., Beitrag zum Erkenntnis der kleinen mittelalterlichen Befestigungen in der Südwestslowakei	253
Moždioch S., Frühmittelalterliche Burganlage in Bytom Odrzański in Schlesien	263
Habovštiak A., Biňa-Schanze und Problematik ihres Denkmalschutzes	271
E. DÖRFliche SIEDLUNGEN	
Meduna P., Zur inneren Struktur der frühmittelalterlichen Siedlungen	281
Kašička F.—Nechvátal B., Gebiet Hlubokás a. d. Moldau — Entwicklung und Baugestalt der mittelalterlichen Siedlungen bis zur Hussitenzeit	291

Frolec V., Zwei Welten: Zur Genese des mittelalterlichen Dorfplatzes	305
Černý E., Relikte der mittelalterlichen Ortswüstungen und ihrer Fluren auf dem Drahaner Hochland und ihr gegenwärtiger Zustand	327
Škabrada J., Hölzerne und holztönerne Konstruktionen des mittelalterlichen Ursprungs in der Volksarchitektur Nordböhmens und der Lausitz	333
Hanuliak M., Die Unterschiedliche Bauform der Siedlungsobjekte aus dem 9.—12. Jhdt. in Chlaba und ihre Bedeutung	337
Velímský T., Studium der mittelalterlichen Wege und Problematik der Besiedlungsentwicklung im linksufrigen Teil des Elbsandsteingebiets	349
Špaček L., Abbildung des Dorfes Kuppentin (Beitrag zur Ikonographie des mittelalterlichen Dorfes)	365
Nekuda R., Die Erdställe in der mittelalterlichen Wüstung Mstěnice	369

F. SAKRALBAUTEN

Dragoun Z., Ergebnisse der Sondage in der Rotunde des heiligen Kreuzes in der Prager Altstadt	383
Edel T., Zum Fund der erhaltenen Räume des Johanniterklosters in Český Dub	395

G. SACHKULTUR

Pertl M., Archäologische Denkmäler in den Zeughäuser der böhmischen Baudenkmäler	403
Bevermanová M.—Kobřilová J., Der archäologische Textillienfonds auf der Prager Burg (Vorbericht)	411
Hazlbauer Z., Das mittelalterliche Spiel „vrhcáby“ im Lichte der zeigenössischen Quellen	421

H. KLIMATOLOGIE

Kotzya O., Archäologische und naturwissenschaftliche Beobachtungen als Quellen zur historischen Klimatologie	449
Chronik	461
Nachrichten	465

